Bók væntar stríð millum ættarlið

Týski tíðindamaðurin og rithøvundurin Frank Schirrmacher hevur vakt stóran ans við einari nýggjari bók.

Í bókini skrivar hann, at tey evropeisku samfeløgini eru als ikki fyrireikað til gongdina, sum ber í sær, at tey eldru gerast fleiri og fleiri í tali, samstundis sum tey ungu fáa færri og færri børn. Hann væntar, at hetta fer at enda við einum ættarliðsstríði ímillum tey eldru og tey ungu. Sum dømi um gongdina vísir hann á, at í Niðurlondum hava serkøn longu roknað út, at samfelagið kann spara nógvar pengar við at geva gomlum og sjúkum hjálp til at doyggja. Tað er bíligari enn at rinda teimum pensjón og at lata tey búgva á ellisheimi.

Frank Schirrmacher væntar, at stríðið ímillum tey eldru og tey ungu fer at kykna av álvara um eini fimm ár, tá tey fyrstu, sum eru fødd eftir seinna heimsbardaga, røkka pensjónsaldri. Summir evropeiskir politikarar siga, at tað ber til at loysa trupulleikarnar við at loyva fleiri fremmandum at búseta seg í Evropa, men tað er ikki nóg mikið, skrivar Frank Schirrmacher. Eitt nú kunnu tey fremmandu als ikki nøkta tørvin á arbeiðsmegi í Týsklandi um 50 ár, skrivar hann.

Blóðgevi hevði HIV

Fyri tveimum árum síðani misti ein maður í kinesiska landspartinum Jilin arbeiðsførið av einari vanlukku, og hann gjørdi tí av at tekna seg sum blóðgeva fyri at lívbjarga sær. Vanlukkutí visti maðurin ikki, at hann var HIV-smittaður, og myndugleikarnir varnaðust tað heldur ikki, fyrr enn hann hevði latið øðrum blóð 23 ferðir, skrivar blaðið China Youth Daily.

Fyri trimum vikum síðani doyði ein sjúklingur, sum hevði fingið blóð frá tí HIV-smittaða manninum, og kanningar staðfestu, at fleiri sjúklingar, sum høvdu fingið blóð frá sama blóðgevanum tey bæði seinastu árini, vóru deyðir.

Fyri tveimum árum síðani mettu heimsheilsustovnurin WHO og kinesiska stjórnin, at um fimm ár fara umleið 10 milliónir kinesarar at hava HIV-smittuna í sær, men WHO sigur nú, at talið verður væl lægri, tí kinesisku myndugleikarnir hava sett fleiri tiltøk í verk fyri at tálma smittuni.

Mótmæla yvirgangi

Í síðstu viku doyðu 13 fólk í bumbuspreingingum í Bangladesh, og myndugleikarnir ivast ikki í, at tað eru víðgongdir, muslimskir felagsskapir, sum hava ábyrgdina. Hesir felagsskapirnir krevja, at Bangladesh skal stýrast eftir teimum sokallaðu sharia-lógunum, og seinastu dagarnar hevur løgreglan tikið umleið 80 limir í teimum mest víðgongdu felagsskapunum, skrivar AP.

Begum Khaleda Zia, forsætisráðharri, hevur lovað, at stjórn hennara fer at finna tey seku, og at tey verða revsað, men útlendskir eygleiðarar siga, at stjórnin fær lítið og einki gjørt orsakað av ósemju við andstøðuna. Andstøðan vil vera við, at ein av teimum víðgongdu felagsskapunum er í veruleikanum partur av tí eina stjórnarflokkinum, og at stjórnin tí ikki ger nóg mikið fyri at steðga yvirganginum.

Um vikuskiftið vóru mótmælisgongur í Bangladesh, har fólk mótmæltu teimum áhaldandi bumbuatsóknunum og kravdu, at stjórnin skal loysa trupulleikarnar ella fara frá.

Chavez fekk alt tingið

Tann umstríddi forsetin í Venesuela, Hugo Chevez, man vera ein av teimnum fáu stjórnarleiðarunum, sum hevur alt tjóðartingið aftan fyri seg, men tað er støðan aftan á valið um vikuskiftið.

Andstøðan boykottaði valið, tí hon vildi vera við, at valmyndugleikarnir høvdu ikki hildið lógina. Tað gjørdi, at samgonguflokkarnir hjá Hugo Chavez fóru við øllum atkvøðunum og øllum teimum 167 sessunum í tinginum. Andstøðan hevði annars 45 umboð í tinginum undan valinum. Eygleiðarar hjá amerikanska landsfelagsskapinum OAS og ES siga, at valið var rættvíst.

Eygleiðarar vænta, at Hugo Chavez fer at biðja tjóðartingið broyta grundlógina, so hann kann stilla upp til forseta eina ferð afturat. Hann varð fyrstu ferð valdur í 1998 og afturvaldur í 2000. Í fjør vann hann eina fólkaatkvøðu, sum andstøðan hevði kravt fyri at fáa hann frá.

Nú draga teir eina línu

-Vit hava tikið okkum saman fyri at forða fyri, at oyðileggjandi kreftir sleppa framat, sigur Shimon Perez, sum nú skal royna at vinna valdið saman við fyrrverandi mótstøðumanni sínum

Ariel Sharon og Shimon Perez hava nú tikið seg saman fyri at tryggja friðartilgongdina

ÍSRAEL

Árni Joensen: fartekst@mail.dk

Í politikki kann alt henda, og eitt tað besta dømið um tað kom um vikuskiftið, tá Ísrael fekk eina politiska greipu, sum fáu ella eingin hevði ímyndað sær fyri nøkrum árum síðani.

Á felags tíðindafundi kunngjørdu Ariel Sharon, forsætisráðharri, og fyrrverandi formaðurin í Arbeiðaraflokkinum, Shimon Perez, at teir báðir hava tikið seg saman við tí fyri eyga at vinna tjóðartingsvalið næsta ár. Teir eru á einum máli um, at ein tílík samgonga er neyðug, tí annars er vandi fyri, at kreftir, sum eru ímóti friðartilgongdini, fáa valdið.

-Vit hava tikið hetta stigið fyri at forða teimum oyðileggjandi kreftunum at sleppa framat, segði Shinom Perez.

Sharon nýtti á fundinum høvið til at rósa fyrrverandi mótstøðumanni sínum fyri at hava tikið eina skilagóða avgerð. Orðalagið hevði verið púra óhugsandi fyri bara fáum árum síðani. Perez hevur verið talsmaður fyri einum nýggjum Miðeystri við einum jødiskum og einum palestinskum ríki. Júst hesum hevur Sharon stríðst ímóti av øllum alvi. Hann gjørdi av at byggja fleiri jødiskar niðursetubygdir í teimum palestinsku økjunum júst til tess at forða fyri, at palestinar nakrantíð skuldu fáa egið ríki. Tað seinasta árið hevur hann broytt kós eftir hørðum altjóða trýsti.

Tey, sum finnast at avgerðini hjá Perez, leggja hann undir at gera tað fyri at útvega sær ein ráðharrasess í næstu stjórnini, men hesum vísir Perez aftur. Á tíðindafundinum segði hann, at samstarvið teirra millum er einasti møguleikin fyri at bjarga friðartilgongdini.

Hinvegin er eingin ivi um, at Shimon Perez fær ein leiðandi ráðharrasess í næstu stjórnini, tí meiningakanningarnar vísa, at hann og Sharon fara at tryggja sær meirilutan av teimum 120 tinglimunum. Likudflokkurin, sum Sharon var formaður í, fær sambært kanningunum minni enn 10 umboð, meðan Arbeiðaraflokkurin, sum Perez var formaður í, fær umleið 30 tinglimir.

Hótta Persson við misáliti

Politiska andstøðan í Svøríki hóttir við misálitisuppskoti eftir ta lemjandi frágreiðingina um, hvussu stjórnin handfór flóðalduvanlukkuna.

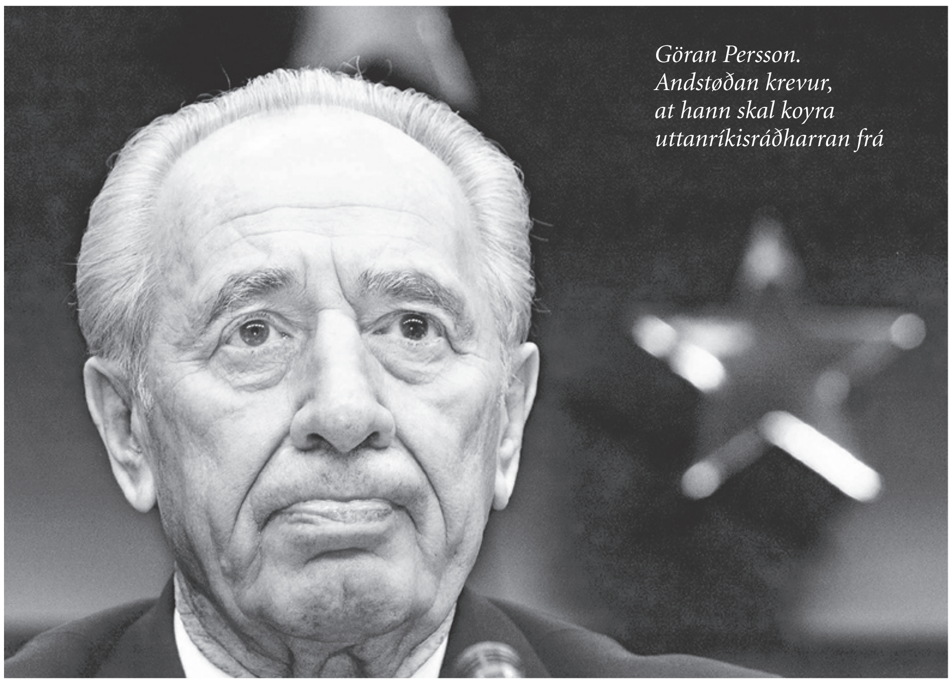

Göran Persson. Andstøðan krevur, at hann skal koyra uttanríkisráðharran frá

SVØRÍKI

Árni Joensen: fartekst@mail.dk

Svenskir søgumenn eru á einum máli um, at í nýggjari tíð hevur eingin svensk stjórn verið fyri so lemjandi atfinningum, sum stjórnin hjá Göran Persson fær í frágreiðingini um flóðalduvanlukkuna. Har stendur beinleiðis, at handfaringin var stak vánalig, og at forsætisráðharrin hevur ábyrgdina.

Göran Persson hevur fingið um umbering fyri ta vánaligu handfaringina, men hann hevur víst aftur, at frágreiðingin skal kosta nøkrum ráðharra embætið. Tað hevur fingið øði í andstøðuna, sum heldur, at í minsta lagi eigur uttanríkisráðharrin, Laila Freivalds, at fáa sekkin, tí tað var uttanríkisráðið, sum stóð fyri teimum almennu, svensku tiltøkunum í sambandi við vanlukkuna í Suðurasia.

Teir borgarligu flokkarnir siga, at teir fara at geva Göran Persson eina viku til at taka avgerð. Hendir einki innan ta tíð, fer andstøðan at fyrireika eitt uppskot um misálit. Tað er kortini lítið sannlíkt, at eitt tílíkt uppskot fær meiriluta í Ríkisdegnum, tí sjálvt um einstakir politikarar í samgonguni hava tikið undir við atfinningunum, fara teir neyvan at fella stjórnina, skrivar svenska tíðindastovan TT. Hinvegin kann málið skaða flokkin upp undir valið næsta ár.